

P.1094

Kom. mesta - Hrince

LET 1.

ŠTEV. 8.

BELOKRANJSKI PLAMEN

3. junij 1944

1. avgust 1944

49

44

TE DNIK
BELOKRANJSKEGA VOJNEGA
PODROČJA
IZDAJJA
PROP. ODSEK

BELOKRANJSKI PLAMEN

list belokranjskega vojnega področja

Leto 8.

Izdaja: Prorokanski odsek

Štev. 8.

2.9.1944

P r i s e g a .

Na gori visoki stoji partizan,
v dolino se tužno ozira.
"So drži še živi in dom nepoškodovan"
ta misel neda mu več mira.

Dolino mu rodno okrija megla,
ki tujeva peta ga tlači;
zdaj solnce in sreča od nje sta odšla,
svoboden še ni kraj domači.

Le krik in jok se čuje skozi megle,
ko tujec domove rodi ra.
Zločince krvave pokriva z meglo,
a narod junaško umira.

Le doli v dolinah se plaki rošast
v višinah ni zanjo več mesta;
loginik in krvi bo njena propast
in skoro ji smrt bo nevesta.

Junak pa v zrak dvigne stisnjeno pest
in domu ter rodu pri-seže,
da bando zločinsko pregnal bo iz mest,
ki na nje ljubezen ga veže.

(J e n i)

Smrt okupatorju, smrt njegovim hlapcem !!!

Svoboda bo skoro tu, ž njo pa tudi sodba in obračun za
zločinske storitve nad našim narodom!

16. marca na Javorici.

Pišem vrstici prošle zime, ko smo se nahajali na Gorjancih. Veliko partizanov se je že nahajalo na Gorjancih in v tankajšnih vaseh. Tako smo prišli tudi mi tam v mesecu februarju. Bili smo v vasi d. sredi travnikov, a naprej se razprostirajo širni Corjanci. Tu so imeli partizani že v letu 42 borbe in pobijali izdajalce slovenskega naroda. Že leta 42 je bila tu napadena Cankarjeva brigada, katere pa je napad junaško odbila. Napodila je slovenske pse iz postojank in te: Sveti Križ, Orehevnica in iz za debelega zida v Pletev rjah, s puške v roki je prekorajila zid in vdrla v notranjo st postojanke. Zbežali so s trahopetno kot zajci k Italja = nem v postojanko.

Letos v mesecu marcu mrazlega jutra, po globokem mrazu se je plazil slovenski izdajalec po Gorjancih, v bližino naše vasi. Zgodaj v jutranjih urah so začeli z napadom. Zaradi premoči smo se morali umakniti v hrib. Umikali smo se po ozki gazi, ki jo je naredila patrula. Ni smo se prišli do gozda, ko začne streljati na nas z vseh strani, bili smo obkoljeni. Kljub težkim ranam in globokemu snegu se nam je posrežilo prebiti se iz kroga.

Veliko mladih borcev pa je padlo na Javorici, kateri so žrtvovali svoja mlada življenja za našo lero domovino. Pokopani so skupaj v enem griču, kateri bo velik spomenik v naši zgodovini. Po vojni bo postavljen spomenik borcem 4. Cankarjeve brigade, kateri so padli za domovino.

V vsaki vojni so žrtve, tako tudi pri nas. Brez boja ni žetev, brez žrtev ni svobode.

Veliko je dala naša vojska mladim življenjem, sploh v letošnji zimi. Vse te pa so naše brigade že v letošnji spomladi maščevale v sijajnih zmagah nad raznimi postojankami.

Ni še dosti, še naprej do končne zmage, da pobijemo še vse one, kateri nam delajo gorje.

(France B. Kom. m. Vaniča)

Od začetka ofenzive na vzhodni fronti se je predalo hrabri Rdeči armadi t.j. od 23. junija 32 nemških generalov.

Spomin padlim v zimi.

1. V globokem snegu v porci
mrzli, burja viha,
o Gerjancih nam govori,
tu nekoč je bila bitka.
2. Po dolгих letih tukaj,
vstal je partizan,
ki v mrzli noči straži
ta junak izbran.
3. Sam v tišini misli daleč,
na svoj ljubi dom,
ki še morda danes zate
jaz v borbi bom.
4. Ni so še minule misli,
že se sliši strel,
je slovenski švabobranec
krvi bratov poželel.
5. Borba huda, borba teška,
zjutraj je začela,
in junske partizane
mnoge je uzela.
6. V snegu ~~trdno~~ trdem, mrzla pest,
kliče k maščevanju,
vsi, ki tukaj padli ste
boste maščevani.
7. Še smo tukaj v brigadi,
vedno več nas je kot prej,
začnijoč bijemo sovraga,
da bo strt, pregnan prek mej.
8. Da izdajalci b'jo pobiti
tu je naša pest.
Naša zemlja prosta bo de,
mi b' mo gospodarji mest.
(France B. Kom. m. Vrnica,)

Tale pesmica je bila spočeta v meseču aprilu v
bolnici.

0000

Simbolj odločneje z vero v sigurno zmago bomo udarili
po našem sovražniku, tem preje bo uničen.

svoje pravice nebe umrl, temveč se bo boril, zmagal in doživel velike vstaje, je, popolne svobode, narodnega bratstva in odjalsne pravičnosti!!!

Prav nič utrujen se nisem vrnil nazaj v bolnico, kate ro sem kmalu potem smel zapustiti ti in oditi na nove položaje v borbi za vzvišene cilje našega naroda.

(Tov. Miril, vodnik veterinar K. M.

Stari trg/ob Kolni.)

Domovina.

O vdova tožna, zapuščena,	Kdaj solnce zlato sine ti?
ti mati toliko sirot,	O, da z možjo in srečo, slavo,
s krvjo, solzami napojena,	ne skrono trnjevo, nebo
ki bol poznaš le, nič dobrot,	ovilo bi ti sveto glavo, -
oj mati vdanega ti sina,	kako bi ljubil te srčno,
oj, zlata mati - domovina!	kakó bi jaz ti nel glasno!
Ti krasna si, krasnejše ni,	A ker nikdó ne šteje te,
kar jil obseva zarja dneva;	ker ves te svet tepta z nogami,
krepostna si, vsa vredna ti,	jaz ljubim tem srčneje te,
da krona venča te kraljéva.	jaz ljubim tem zvestéje te,
A trnjev le tvoj venec je,	a ljubim te - s solzami!
in rod tvoj rod-mučnec je;	Oj mati moja domovina,
sovražni svet te le prezira,	ljubezen moja ti edina,
prezira te in te zatira!	ti moja skrb in bolečina,
Kdaj te gerjé pač mine ti?	Bog žuvalj dobrotljivi te,
Kdaj se okó ti ujasni kalno?	Bog živi te, Bog živi te!
Kdaj slečeš te obleke žalno,	

(Simon Gregorčič)

Juriš na v. aki

Sigurno je vsak slišal o naši akciji na vlak, katera je bila še spomladi v letu 1942. To je bila moja prva večja akcija. Z veliko nestrpnostjo sem čakala večera in potem ko noa dolge poti do prege. Čakali smo v zasedi. Čutila sem, da se bo Janes zgodil velik dogodek. Težko je bilo čakanje. V daljavi smo že zaslišali sopihanje vlaka. Naše roke so tri neje poprijele za orožje. Čutila sem kako močno mi bije srce od pričakovanja. Že smo videli dvoje luči, kateri sta se hitro pri bliževali našim položajem. Tovariš komandir Gedžc

mi je pripovedoval o njihovih prejšnjih akcijah, koliko so vsega zaplenili na takih transportih živil, koliko cigaret in približkov. Aha, si je vsak mislil: cigarete bodo in kadli bodo. Se z večjo voljo so prižakovali juriša. Dvoje žargih oči se pomika mimo naše zasede, vlak se nahaja ravno v naši sredini. Žrak pretrese rafal iz težkega mitraljeza. Kake r v omotici sem se zagnala s tovariši v juriš na vlak. Te da nas preseti krik v živinskih vagonih, toda presenečenje ni trajalo dolgo. ~~Kake~~ smo se znašli kmalu. Namesto živil so vozili naše mlade fante v internacijo. Ko smo to spoznali - ni smo videli nobenih zenrek, ni smo se zmenili za oklopni vagon na koncu vlaka. Vsak se je zavedal? Rešiti jih moramo - za vsako ceno izvokupatorjevih klešč. In uspelo nam je. Pa kaj si videl sirove slovenske zemlje korakati čez zeleni gozd nasméjanih obrazov. Zdeli so se mi kot ptičke, katere - so zbežale iz kletke v svoje domovanje - zeleni gozd, kjer zopet po dolgem času enkrat svobodno zadihajo.

Marsikdo izmed njih je že padel; a najdeš jih še raztresene po edinicah s puško na rami, kjer se bodo borili do konca, do naše zmage. (Laidi Kom.m. Stari trg/ob Kolpi.)

Sestra padlega partizana.

V hribih nekje moj brat leži.
Na grobu njegovega križa ni,
na grobu njegovega cvetja ni.

Drugi nihče se ne zmeni zanj,
žalostanko mu poje le črni vran
in veter in ti nad njim noč in dan.

Jaz slišim klic daljni sredi noči:
"Sestra, miru moji duši ni,
dokler naš narod pod tujcem ježi!"

"O, moj brat, pokoj tvoji duši,
narodu sinil bo svobode dan,
narod trpeži bo masčevan,
preden ti trava vaklije na ruši!"
(Bora)

Topovska hrana.

Po vsem domobranskem časopisju je z velikimi razslavi razglášena totalna mobilizacija. "Slovenec" od 20. VIII. 1944. poziva pod naslovom "Vojni obvezniki": "Vrhovni komisar je poklical za odsluženje vojne dolžnosti moške, rojene v letih 1914.-1919. ter one od letnikov 1920.-1928., ki še niso bili na naboru, ki stanujejo na operacijskem ozemlju "Jadransko primorje" in niso inozemci. Vojni obvezniki so vsi moški teh letnikov, ki živijo na operacijskem področju "Jadranskega primorja" tudi, če so prišli iz ostalin italijanskih pokrajin ali pa če nimajo državljanstva.

Posebna naborna ali poklicna povelja se ne bodo izdala. Morate se teraj sami prijaviti v svrhe nabora v nabornem lokalu!"

Iz tega je razvidno, kako manjka Hitlerju topovske hrane, ker ga davijo zavezniki na vseh koncih in krajih. Ker se boji prevelike hlamaže, se je zatekel seveda tudi k zločinu: žinski domobranski točki, da bi s pomočjo teh izdajalcev potegnil v nesrečo čim več slovenskih ljudi. Zadnje dni pa je tudi med domobranci udarila strela. Nemci so na italjansko bojišče poslali eno divizijo, ki je bila sestavljena iz precejšnjega števila domobrancev, ki so tako dobili priliko, da bodo tam lahko razkazovali svoje bojevitost. Morda bodo sedaj vendarle sprvideli oni zaalepljeni, ki še vedno verjamejo v zvezo med domobranskim vodstvom in Anglijo ter Ameriko, kam jih je pripeljal "rešitelj" Rupnik!

(Bz. Dnevnik)

Slovenski svet ...

Slovenski svet, ti si krasán,
ti poln nebeške si milóte!
Slovenski svet, ti si krasán,
ti poln največja si lepóte,
ti bi sor meni vse zemljé!
Slovenski svet, ti si krasán,
zares ne bó te je ljubilo,
da te takó je obdarilo -
kako bi te ne ljubil jaz!

V bodočnosti jaz vidim dnove,
ko težke izgubiš okóve;
o Bog, to dobo skorej daj!
Slovenski svet, krasnejši bó,
kadár vilár ti zadnji mine,
ko iznad tebe mrak izgine,
povrne se ti sreče dan!

(Lavin Brensfeld, Badinaki)

Napad na Plave ob Soči.

V OKTOBRU 1943.

Korakamo čez Brda po hripih proti Kobalerju. Korakamo v vrsti po eden v razstajanju, ker smo se pomikali v neno sredni bližini sovražnika, in to po dnevi.

Zgoraj krasen planinski svet, po katerem koraka naša osvobodilna vojska. Spodaj globoko pod nami pa teže zelena, modra Soča, kakor jo je opisal slovenski pesnik Simon Gregorčič, ob njen se pa sopirajo oholi Hitlerjevi in okupatorji naše domovine in morilci slovenskega naroda.

Prišli smo do Kobalerja. Od tu pa smo gledali na naše sovražnike v bližini Soče. Zvečer so bile Plave vse razsvetljene z električno razsvetljavo. Svetloča se je odražala v Soči.

Komandanti in politkomisarji skličejo komandirje in politkomisarje, kjer so jim dali povelja. Skličejo tudi nas v zbor, in nas povprašujejo, če kateremu premanjuje munič je. Kateri ni imel dovolj je dobil "dodatek". Sedaj smo izvedeli da smo bili "malo pozdravljeni" naše sovražnike, človeške. Vsi smo nestrpno čakali odhoda. Okrog enajste ponoči je bil odhod. Počasi smo se bližali sovražnikovi postojanki. Ko pa pridemo v neposredno bližino sovražnika začne ta streljati kar tja v en dan. Sedaj je bil dan znak za napad. Začeli smo silovito pritiskati. Menci so se pod našim pritiskom začeli umikati v železniški predor, kamor jih je spremljala ne sem naših težkih mitraljezov.

Vdrli so naši tovariši na kolodvor, kjer so uničili telefon, elektriko in druge naprave. Drugi pa so prodirali v vas. Prišli smo do kasarne nemških "junakov". Tam je bilo na mizi vina in cigaret, kjer so se zabavali nič hudega sluteči švabi. Bili so tudi nadržniki pobeglih Nemcev. Dohbili pa smo tudi druge vojaške sprede. Ob neki hiši pod hodnikom pa je ostal skrit en nemški zaostali ptič, ko je prišel v njegov bližino eden od naših tovarisev je ta streljal na našega tovariša. Med tem pa priteče naš hrabri mitraljezec s puško mitraljezom v roki in strelja joč za bežnimi švabi, vidi dež kako je Nemec iz kritja streljal na našega tovariša se zapodi proti švabu in mu pristriže peroti. Tako je naš mitraljezec žane iz Belokrajine pomagal nemškemu nepridivravu

v pekel. Tako je naša leja primorska postala mnogim nežškim okupatorjem grob.

Nemci so imeli precej mrtvih in ranjeni. Tudi mi smo imeli par mrtvih. Slava jim. Padli so za svobodo naše leje Slovenije. (Šavko - Mitja)

G o r s k i K o t a r .

Ves teden dni zastiral je obzorje,
plamtale kakor bakle so vasi lesene,
pripeljal je vrag s seboj mladino je in žene,
ko prej vprizobil cele je pokolje.

Za okupatorjem povsod ostuden smrad, sled,
nepokopana trupla na moriščih,
otroci, starci ginejo v taboriščih,
kjer osrečuje jih fašistov novi red.

Kjer bile so vasi, tam ruševine,
so smo. Le dimniki stoje v zrak,
kot spomeniki in kulture znak
dvati sočletne rimske zgodovine.

Ves Gorski Kotar pust je in požgan.
Samo pnoči tu in tam se senca zgane,
na zapuščenem polju si nabira hrane,
edini prebivalec - osvnetnik partizan!
(Vinko)

Tovariši ! Tovariši !

Začelo se je drugo tekmovanje naše vojske. Tekmovanje se vrši vsoporedno s tekmovanjem "Zmage", katerega je razpisal Izvršni odbor Slovenije. Tovariši na delo vsi in vse za zmago!

T o j e b i l o s l a v j e .

Petnajsti avgust je bil na Krasu določen za veliko domobransko zborovanje v Št. Petru. Priprave so se vršile že skoraj cel teden poprej. Na dan slavlja, že ob peti uri zjutraj, je prišlo v vas Zagorje 35 domobrancev iska vaščane, da bi se udeležili slovesnosti. Patrola komande mesta Št. Peter pa jih je napadla. Ker pa je bila sovražna premoč prevé lika, se je naša patrola po skoraj encournem boju umaknila, da ~~z~~ se izogne obkolitvi. V tem času pa so vaščani, zlasti č kleta, zbežali in tako sta iz Zagorja šla le dva človeka z domobrandi na slavlje v Št. Peter. Skoraj enako so se odzvali tudi druge okoliške vasi.

Ob pol deseti uri je prišel vlak iz Ljubljane in v njem 130 domobrancev, okoli 30 narodnih noš, približno 300 mladencev v civilu, nekaj pevcev in par oficirjev. Iz Trsta je prišlo le nekaj godbenikov, iz Ilirske Bistrice pa okoli 40 domobrancev. Takoj po njihovem prihodu se je pri kapelici na trgu vršila slovesna maša, po maši pa su nastopili govorniki z balkona občinske hiše. Govoril je neki Potočnik, ki je v svojem govoru zmerjal partizane, posebno terence in terenke. Javno je ozmerjal tudi Št. Peterskega župana, ker ni bil prisoten na zborovanju; baje radi tega, ker ni dobil vse. Stavljen je bilo tudi javno vprašanje, zakaj je tako malo ljudi, nakar se je poročnik Svetinčič izgovarjal, da se partizani preprečili prihod. Po govorih so Ljubljančanke zapele nekaj pesmi in igrala je tudi godba iz Trsta. Nato so odšli v bližnjo gostilno, kjer je bila že poprej pripravljena jedaja in pijača. Ob peti uri popoldne, ko so se gostje ravno vračalini postajo, pa je kot strela z jasnega neba = priletela mina težkega partizanskega bacača, ki je padla = prav na poslopje nemških železničarjev. Pri tem sta bila njena dva Nemca. Za prve je prišla, druga, za druge tretja, č trta, peta, šesta.... Domobrandi so takoj odšli na patrolo, g stje pa se se razbežali in poskrili po bližnjih kletah do odhoda vlaka v Ljubljano. Tako se je končalo zborovanje v Št. Petru, ki bi naj dokazalo, kako je ves narod na Primorskem za "prezidenta" Rupnika.

(Iz " Dnevnika ")

Na sovražnikovi strani.

V Ljubljani so Nemci pobrali okrog 350 fantov, ki so bili ob priliki prejšnje mobilizacije oproščeni radi zaposlitve pri železnici. Bela garda še vedno zapira družine onih, katerih člani se nahajajo v NOV. Posebno veliko jih pobira še jo v zadnjem času v bližnji okolici mesta, kot na primer v Stožicah, na Ježici itd. Te ljudi zaaljšujejo v Št. Jakobski šoli, kjer ostanejo le po en teden, nakar jih pošljejo v Nemčijo.

Razkroj domobranske in italijanske vojske na Primorskem se nadaljuje. Nemci se ne zanašajo več ne na karabinerje, ki so jih povežini zaprli, niti na svoje zveste hiarce — švabo brance, ki so se diskreditirali z množičnimi dezertacijami. V zadnjem času pa začnajo dvomiti celo v sami sebi, kajti dogodki v Nemčiji so imeli svoj učinek tudi na zaslepljene Priče na Primorskem. Poveljstvo tega sektorja se namora toraj boriti z mnogimi težavami, kritično pa postaja to stanje posebno sedaj, ko zaradi zavezniških zmag v Italiji postaja zavezniški izkroanjanja na istrski obali vedno večja. Zato gradijo Nemci na obali utrdbe, ki jim bodo služile prav tako kakor "Atlantski zid" ob francoski obali...

(Iz " Dnevnika ")

Tovariši !

Opozarjam vas, da dopisujete v tednik, si cer ga bomo morali ali pošiljati dvakrat ali enkrat mesečno, ali pa sploh ustaviti. In to bo samo krivda tovarišev in tovarišic kateri nočejo pošiljati dopisov. Vem, da ima vsak kaj za popisati iz svojega partizanskega življenja, samo če bi se mu hotelo pisati. Ali ni škoda, da naši lepi pa tudi teški doživljaji iz partizanskega življenja preidejo v pozabljenje? Če nebo dopisov, tudi nebo lista, to si naj zapomne sleherni tovariš in tovarišica. Iz nič je nič.

Boraj le živahno pišite. In se malo spustite v prošle čase in se domislite vseh bojev katere ste doživeli in okusili.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Vodja odseka.

K a z a l o:

1. Pri sega :...Jeni
2. 16. marca na Javorovci :...France Kom.m. Vinica
3. Spomin padlim v zimi :.....France B. Kom.m. Vinica
4. Prvega pokrajinskega zborovanja na Primorskem: Orl
vodnik, veterinar Kom.m. Stari trg
5. Domovini : Simon Gregorčič
6. Juriš na vlak : Ladi, Kom.m. Stari trg/ob Kolmi
7. Se stra padlega partizana : Zora
8. Topovska hrana : Iz " Dnevnika "
9. Slovenski svet : Josip Bruenfeld Radinski
10. Napad na Plave ob Soči : Slavko — Mitja
11. Gorski Kotar : Vinko
12. To je bilo slavlje : Iz " Dnevnika "
13. Na sovražnikovi strani: Iz " Dnevnika "

Dostavljeno:

Štabu VII. Korpusa ,prop. odseku
Kom. Notranjskega vojnega področja
Kom. Dolenjskega vojnega področja
Kom. Istrskega vojnega področja
in vsem enotam Belokranjskega vojnega
področja.

Vodja odseka.

